

Contents

Otázka 1	1
Oblasti	1
Právní formy	1
Pojem residuálního vlastníka	3
Test insolvence	3
Rozvahový test	3
Otázka 2	3
Motivace a očekávání při správě korporace	3
Ex ante význam insolvenčního práva	3
Co je insolvenční právo?	3
Základní pojmy pro pochopení insolvenčního práva:	4
Co je to úpadek, kdy je dlužník v úpadku?	4
Způsoby řešení úpadku	5
Zásady insolvenčního práva	5
Výjimky z působnosti zákona	6
Procesní subjekty:	6
Úvěrové financování	6
Věřitelské orgány	6
Průběh insolvence	7

Otázka 1

Formy a rizika podnikání prostřednictvím variabilních nástrojů a motivace k jejich volbě (individuální, sociální, joint ventures, osobní společnosti, kapitálové společnosti, fundace atd.). Pojem residuálního vlastníka při chování dlužníka v úpadku (zájem společníků, stakeholderů, veřejné moci, věřitelů, společný zájem věřitelů atd.).

Oblasti

Právní formy

- Standardní právnické osoby,
- fyzická osoba podnikatel (živnostenské a neživnostenské podnikání) - pro obchodní korporace nerelevantní,
- formy podnikání bez právní subjektivity (příkladem může být svěřenský fond, či spolupráce prostřednictvím society).

Standardní právnické osoby

Rozlišujeme:

- veřejnoprávní osoby,
- soukromoprávní osoby.

V rámci tohoto předmětu jsou důležité pouze soukromoprávní právnické osoby, ty rozlišujeme na:

- soukromoprávní korporace:
- spolky,
- obchodní korporace:
 - obchodní společnosti:
 - evropská společnost,
 - a.s. - kapitálová společnost,
 - s.r.o - kapitálová společnost,
 - v.o.s. - osobní společnost,
 - komanditní společnost - osobní společnost.
 - družstva,
- fundace:
- nadace,
- nadační fondy,
- ústavy (a přetrvávající o.p.s.).

Rozdíl mezi kapitálovou a osobní společností: společníci v osobní společnosti ručí za závazky společnosti z části, nebo celým svým majetkem, zatímco společníci v kapitálových společnostech ručí za závazky společnosti omezeně, standardně do výše vkladu.

Krom výše vytyčených form právnických osob existuje mnoho dalších osob, které jsou dále upraveny v českém právním řádu, vzhledem k předmětu však nejsou důležité, několik příkladů zahrnuje:

- církev,
- náboženská společnost,
- evidovaná právnická osoba,
- společenství vlastníků jednotek
- družstvo etc.

Rozvedené příklady právnických osob je možné nalézt zde.

Podnikání prostřednictvím variabilních nástrojů

Jaké druhy jsou druhy podnikání, respektive osob, které by se na podnikání mohli podílet jsme si shrnuli výše. Krom samotné právní formy, pod kterou bude subjekt podnikat je dále potřeba se rozhodnout, jakou formou bude podnikat, respektive participovat na ekonomické činnosti své, nebo jiného subjektu.

Základní způsobem může být podnikání individuální, a to jak ve formě podnikání jako fyzická osoba, tak i ve formě právnické osoby (pro tento příklad nebudeme

uvažovat jiné formy podnikání). Individuální podnikání by tedy zahrnovalo klasické způsoby podnikání upravené v zákoně, tedy například založení s.r.o., založení a.s., založení v.o.s a započtení podnikání - tyto formy jsou považované za individuální, ačkoli zákon stanovuje specifické případy, kdy musí být zakladatelů více (například osobní společnost komanditní - minimálně 2), přesto se však jedná do určité míry o individuální podnikání, nebož ekonomická činnost se váže přímo na subjekt, prostřednictvím kterého se podniká. Podniká se tedy napřímo.

Rizika, ale i benefity se v tomto případě vážou přímo na subjekt - v případě provedeného záměru je tak zisk standardně vyšší, ale jsou standardně vyšší i rizika. Stejně tak začít s businesssem individuálně může být složitější.

Krom individuálního podnikání, tak existuje spousta jiných forem, prostřednictvím kterých může subjekt participovat na ekonomické činnosti.

Pojem residuálního vlastníka

Test insolvency

Rozvahový test

Otázka 2

Motivace a očekávání při správě korporace a ex ante význam insolvenčního práva (existence hrozícího úpadku, hospodářské nedostatečnosti, moratoria, zajištění apod.).

Motivace a očekávání při správě korporace

Ex ante význam insolvenčního práva

Co je insolvenční právo?

Otázku poskytuje §1 Předmět úpravy:

Tento zákon upravuje

- a) řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka soudním řízením některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužnickým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužnických věřitelů,
- b) oddlužení dlužníka.

Subsidiárně je možné použít občanský soudní řád a zákon o zvláštních řízeních soudních.

Věcnou příslušnost mají krajské soudy.

Místní příslušností je obecně místní soud dlužníka.

Základní pojmy pro pochopení insolvenčního práva:

- insolvenční řízení (insolvency): soudní řízení - předmět je dlužníkův úpadek, nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení,
- insolvenční soud: soud u kterého probíhá insolvenční řízení,
- insolvenční návrh: jedná se o návrh na zahájení insolvenčního řízení podaný soudu,
- incidenční spor: spor v rámci insolvenčního řízení podle zákona, projednává ho insolvenční soud,
- majetková podstata: majetek dlužníka určený k uspokojení věřitelů,
- osoba s dispozičními oprávněními: osoba oprávněná nakládat s majetkovou podstatou,
- zajištěný věřitel: věřitel jehož pohledávka je zajištěna majetkem, který spadá do majetkové podstaty
- přihláška pohledávky: procesní úkon přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení
- insolvenční rejstřík: rejstřík obsahující údaje podle insolvenčního zákona, vede ho příslušný rejstříkový soud - krajský,
- společný zájem věřitelů: zájem věřitelů nadřazený jejich individuálním zájmům,
- finanční instituce: banky etc., stanovené zákonem.

Co je to úpadek, kdy je dlužník v úpadku?

Aby mohl soud rozhodnout o způsobu úpadku v insolvenční řízení rozhoduje soud, zda je dlužník v **úpadku**, být v úpadku je tedy základní prerekvizitou pro to, aby mohl soud rozhodnout o způsobu úpadku.

Existují dvě, respektive tři formy úpadku:

- platební neschopnost - FO, PO, podnikatel,
- více věřitelů,
- **peněžitě** závazky více než 30 dní po splatnosti,
- tyto závazky není schopen plnit (**platební neschopnost** - ta je fingována, viz bod níže) - pokud se jedná o podnikatele, neplatí, že není schopen plnit své závazky, jestliže rozdíl mezi výší jeho splatných peněžitých závazků a výší jeho disponibilních prostředků - mezera krití, je nižší než jedna desetina - buď současně, nebo výhledově,
- předlužení - PO, FO podnikatel,

- více věřitelů,
- souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku - hodnotí se i vzhledem k budoucímu vývoji majetku,
- hrozící úpadek,
- lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.

Platební neschopnost

O platební neschopnost se jedná jestliže dlužník:

- zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo
- je neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti, nebo
- není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo
- nesplnil povinnost předložit seznamy uvedené v § 104 odst. 1, kterou mu uložil insolvenční soud.

Způsoby řešení úpadku

Způsoby řešení úpadků jsou tři druhy, **sanační** a **likvidační** a **zvláštní způsoby řešení úpadku** - vyhláší se rozhodnutím ve formě usnesení, přičemž opravné prostředky nejsou standardně přípustné, pokud zákon nestanoví jinak:

- sanační:
- oddlužení,
- reorganizace,
- likvidační,
- konkurz a
- zvláštní způsoby řešení úpadku,
- nepatrný konkurz,
- úpadek.

Zásady insolvenčního práva

- Spravedlivé vyrovnání (zákaz nespravedlivého poškození, nebo zvýhodnění kteréhokoliv z věřitelů),
- rychlost,
- hospodárnost,
- co nejvyšší uspokojení věřitelů,
- rovnost věřitelů,
- nemožnost omezení práv nabytých v dobré víře,
- zákaz jednání vedoucího k uspokojení pohledávek mimo insolvenční zákon, ledaže to povoluje zákon,

- jednotnost - další insolvenční návrh - přistoupení k řízení.

Výjimky z působnosti zákona

- stát,
- územní samosprávný celek,
- ČNB,
- VZP,
- Garanční systém finančního trhu a jím spravované fondy,
- Garanční fondy obchodníků se cennými papíry,
- veřejnou VŠ,
- PO pokud se stát, nebo ÚSC před zahájením IZ zaručil za její dluhy, nebo její dluhy převzal,
- finanční instituce po dobu co mají licenci,
- zdravotní pojišťovnu zřízenou podle zvláštního předpisu po dobu co mají licenci,
- politickou stranu nebo hnutí v době voleb.

Procesní subjekty:

Procesními subjekty podle tohoto zákona jsou:

1. insolvenční soud,
2. dlužník (účastníci řízení, vedlejší účastenství je přípustné),
3. věřitelé, kteří uplatňují svá práva vůči dlužníku,
4. insolvenční správce, popřípadě další správce,
5. státní zastupitelství, které vstoupilo do insolvenčního řízení nebo do incidenčního sporu, a
6. likvidátor dlužníka.

Úvěrové financování

Insolvenční správce může pro udržení nebo obnovení provozu podniku, který je součástí majetkové podstaty, uzavřít za obvyklých obchodních podmínek smlouvy o úvěru a smlouvy obdobné, jakož i smlouvy na dodávky energií¹¹⁾ a surovin, včetně smluv o zajištění splnění těchto smluv (dále jen “úvěrové financování”).

Věřitelské orgány

- schůze věřitelů - nejvyšší orgán věřitelů,
- věřitelský výbor - pokud je přihlášených více než 50 věřitelů - věřitelská schůze stanovuje, jaké má působnost (má i zákonem stanovenou působnost), a jakou působnost vyhrazuje sama sobě,

- zástupce věřitelů - není-li volba věřitelského výboru povinná, může být zvolen, ustanovení o věřitelském výboru na něj platí obdobně - ustanovuje se v rámci nepatrného konkurzu.

Průběh insolvence

- Lze zahájit pouze na návrh, zahajuje se dnem kdy dojde návrh na zahájení insolvenčního řízení pokud ho podává dlužník a chce dosáhnout odlužení, musí rovněž připojit návrh na oddlužení.
- Návrh může podat dlužník, nebo věřitel, jde-li o hrozící úpadek, může jej podat pouze dlužník.
- Dlužník (popřípadě zákonní zástupci dlužníka, jeho statutární orgán a likvidátor), který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou - podnikatelem, je povinen podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl nebo při náležité pečlivosti měl dozvědět o svém úpadku. Tuto povinnost má i tehdy, byl-li pravomocně zastaven výkon rozhodnutí prodejem jeho podniku nebo exekuce podle zvláštního právního předpisu⁴) proto, že cena majetku náležejícího k podniku nepřevyšuje výši závazků náležejících k podniku; to neplatí, má-li dlužník ještě jiný podnik.
- Pokud osoba, která měla podat návrh (viz přechozí bod) takto neučinila, odpovídá věřiteli za škodu nebo jinou újmu, kterou způsobí porušením této povinnosti - lze se jí zprostit (pokud by porušení nemělo vliv na konečný rozsah částky vydané k uspokojení věřitelů, nebo že tuto povinnost nesplnila vzhledem ke skutečnostem, které nastaly nezávisle na její vůli a které nemohla odvrátit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze po ní spravedlivě požadovat).

Soud může návrh posoudit v takzvaném **předběžném posouzení insolvenčního návrhu podaného věřitelem**, ten se nemusí okamžitě zveřejňovat v insolvenčním rejstříku (například v případě podezření na šikanózní podání).

Pokud se nejedná o bod výše, uveřejní insolvenční soud oznámení o zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku.

Navrhovatel (věřitel) musí složit zálohu na náklady insolvenčního řízení.

Účinky spojené se zahájením řízení

- pohledávky nemohou být uplatněny žalobou, lze-li je uplatnit přihláškou,
- uplatnění ráva ze zajištění podléhá podmínkám zákonu,
- výkon rozhodnutí či exekuci lze nařídít nebo zahájit, nelze ji však provést (mimo případy stanovené zákonem),
- nakládání s majetkovou podstatou (podstatné změny) - mimo zákonem stanovené výjimky,
- soud může rozhodnout o předběžném opatření - například dodatečné omezení dlužníka v dispozici s majetkem náležejícím do majetkové podstaty,

- a další body.

Moratorium

Dlužník, který je podnikatelem, může do 7 dnů od podání insolvenčního návrhu, a jde-li o insolvenční návrh věřitele, do 15 dnů od jeho doručení insolvenčním soudem, navrhnout insolvenčnímu soudu vyhlášení moratoria; toto právo nemá právnická osoba v likvidaci.

Moratorium je účinné od okamžiku zveřejnění rozhodnutí o jeho vyhlášení v insolvenčním rejstříku a trvá po dobu uvedenou v návrhu na moratorium, nejdéle však 3 měsíce.

Insolvenční soud může na návrh dlužníka prodloužit moratorium nejdéle o 30 dnů, jestliže dlužník k takovému návrhu připojí ke dni podání návrhu aktualizovaný seznam závazků a písemné prohlášení většiny jeho věřitelů, počítané podle výše jejich pohledávek, že s prodloužením moratoria souhlasí; podpisy věřitelů na tomto prohlášení musí být úředně ověřeny.

Po dobu trvání moratoria nelze vydat rozhodnutí o úpadku.

Není-li dále stanoveno jinak, po dobu trvání moratoria zůstávají zachovány účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení.

Účinky moratoria:

1. Závazky bezprostředně souvisící se zachováním provozu podniku vzniklé v posledních 30 dnech před vyhlášením moratoria nebo po něm je dlužník po dobu trvání moratoria oprávněn hradit přednostně před dříve splatnými závazky.
2. Smlouvy na dodávky energií a surovin, jakož i další smlouvy o dodávkách zboží a služeb, které ke dni vyhlášení moratoria trvaly alespoň po dobu 3 měsíců, nemůže druhý účastník smlouvy po dobu trvání moratoria vypovědět nebo od nich odstoupit pro prodlení dlužníka s placením úhrady za zboží nebo služby, ke kterému došlo před vyhlášením moratoria, nebo pro zhoršení majetkové situace dlužníka, hradí-li dlužník na základě těchto smluv řádně a včas alespoň závazky podle odstavce 1.
3. Započtení vzájemných pohledávek dlužníka a věřitele není po dobu trvání moratoria přípustné, ledaže insolvenční soud určí jinak předběžným opatřením. To platí i tehdy, jestliže zákonné podmínky tohoto započtení byly splněny před vyhlášením moratoria.

Rozhodnutí o úpadku

Insolvenční soud vydá rozhodnutí o úpadku, je-li osvědčením nebo dokazováním zjištěno, že dlužník je v úpadku nebo že mu úpadek hrozí.